

i-hääletamisestä 2005..2007..2009

Tarvi Martens
projektijuht

I-hääletuse skoop

Kandidaatide nimekiri

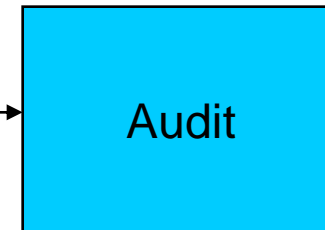
Ringkond	Partei	Kandidaat
13	K	Pille
...

Valijate nimekirjad

Isikukood	Ringkond	Jaoskond
3690326	13	256
...

Valija

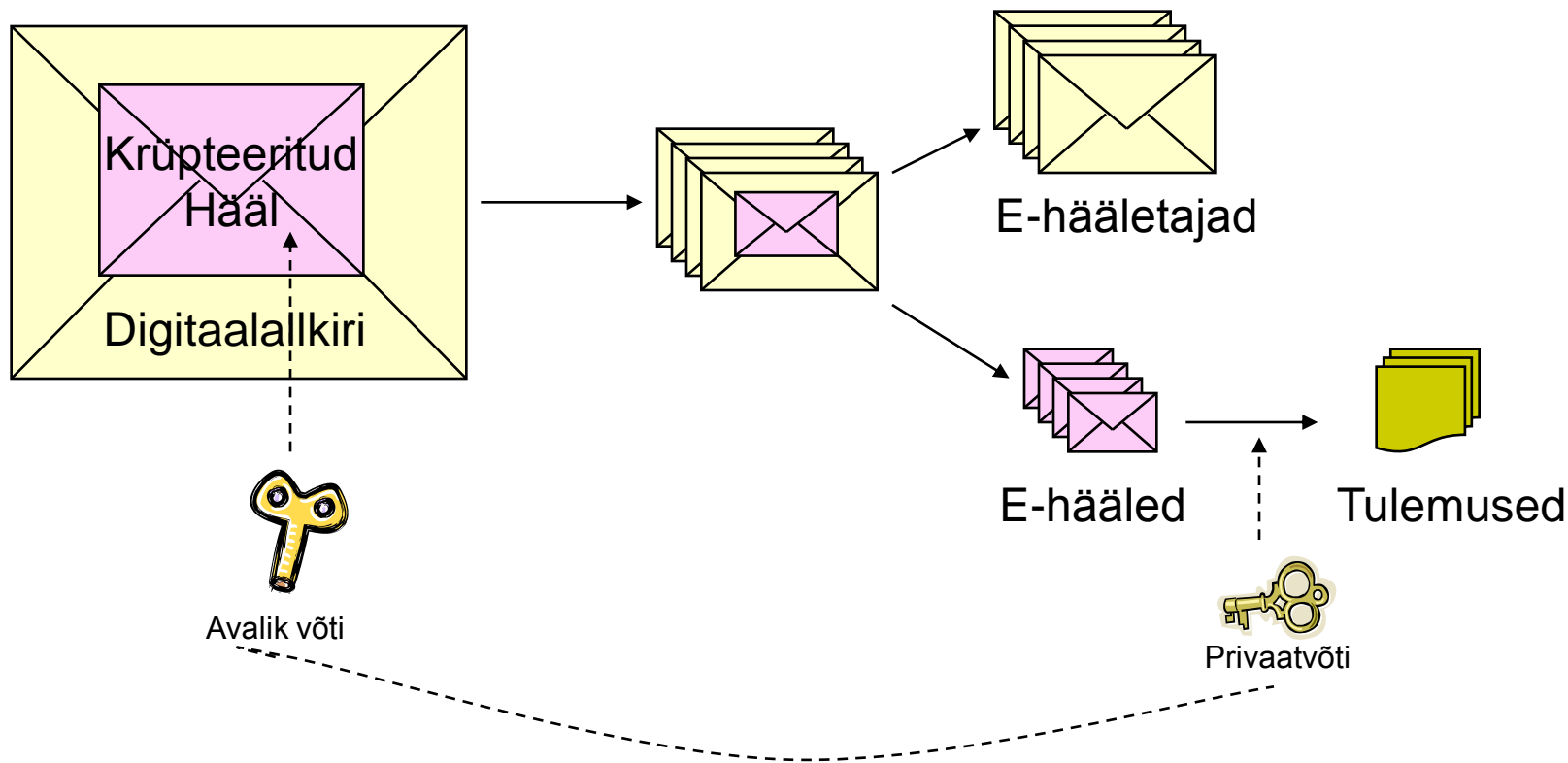
Valmistulemused

Ringkond	Partei	Kandidaat	Hääli
278	K	Pille	1007
...

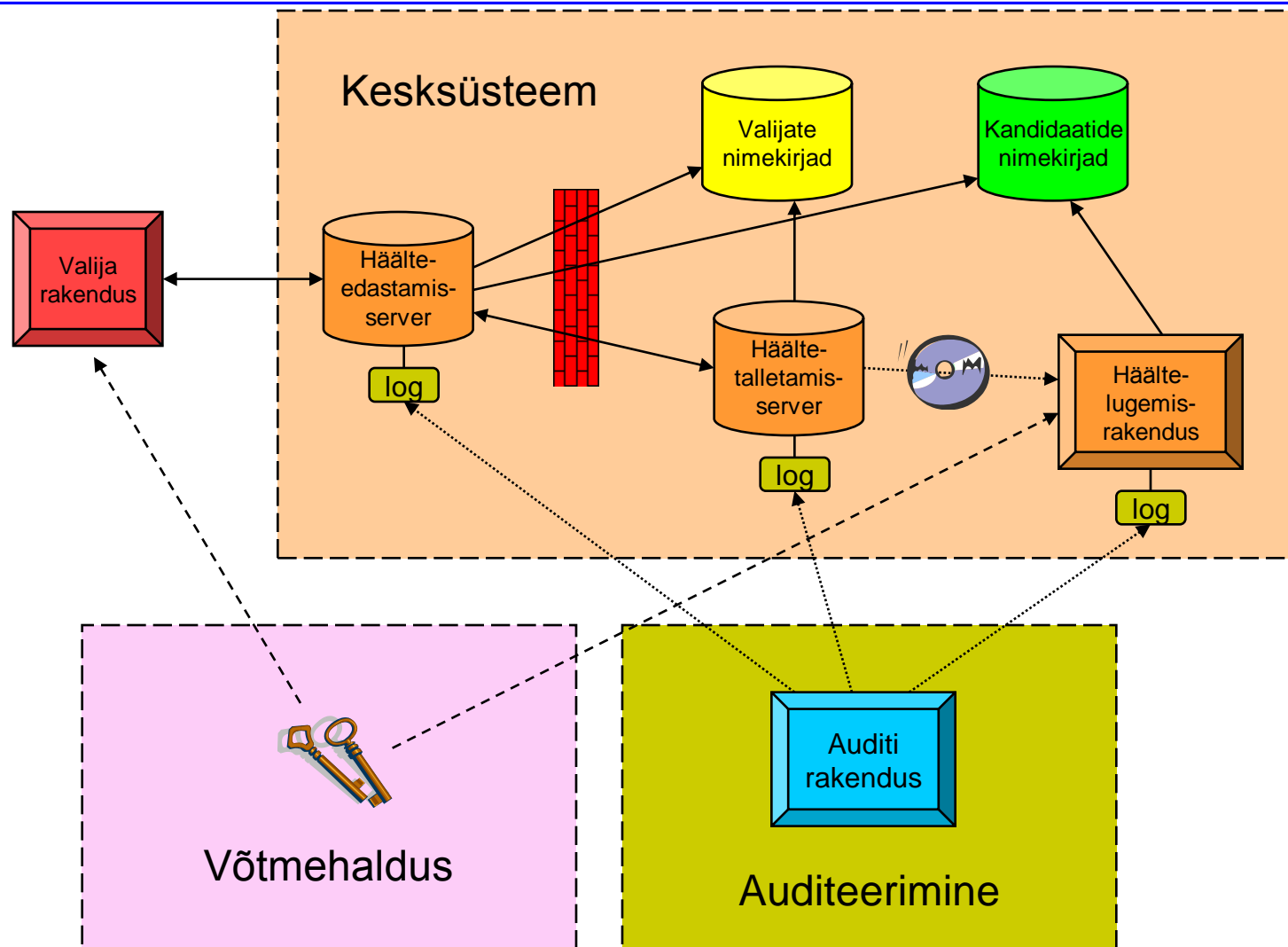
I-hääletajad

Isikukood	Ringkond	Jaoskond
3690326	13	256
...

Ümbrikuskeem

Arhitektuur

Läbipaistvus

- Kõik süsteemi koostisosad peavad olema auditeeritavad
- Mustad kastid on keelatud
 - Ei mingeid 3nda osapoole poolt kontrollitud autentimismehhanisme ega –teenuseid
 - Ei mingeid komponente ilma lähtekoodita

Tehnoloogia valik

- KISS – nii lihtsalt kui võimalik
- Kasuta stabiilseid ja turvalisi platvorme (Debian)
- Ei mingeid:
 - Andmebaasimootoreid
 - 9GL programmeerimiskeeli – kasutatakse C-d ja Pythonit
 - Kolmanda osapoole teeke (liiga palju)

Haldusprotseduurid

- Kõik täielikult dokumenteeritud
- 2-nädalane kiirkoolitus audiitoritele ja vaatlejatele
- Kõik turvakriitilised protseduurid:
 - Logitakse
 - Vaadeldakse ja auditeeritakse
 - Võetakse videolinti
- Cert & Co i-hääletamise ajal ärevil

Elu on areng

- Stabiilsus vs. areng
- Auditeerimine
- Arenduse valdkonnad:
 - Organisatsiooniline
 - Suhted väliste osapooltega
 - Süsteem ise

Organisatsioon

- Rohkem juhendmaterjale
- Parem kasutajatugi
- Valijate eelnev ettevalmistus
 - Utsitamine proovihääletusele
- CERT & Co: tegijate õhin vs. stabiilsus

Süsteemi edasiarendus 2006

- Jooksev statistika nähtavaks
- Kandidaatide nimekirja parendus
- Selgemad ja detailsemad veateated
- Ridamisi sisemisi parendusi

Kandidaatide nimekiri

Nimekiri	Nr.	Nimi
Lindude erakond	130	Jaan Harakas
Lindude erakond	131	Tuudur Tuulelind-Ke
Üksikkandidaadid	168	Joosefiina-Madeleen

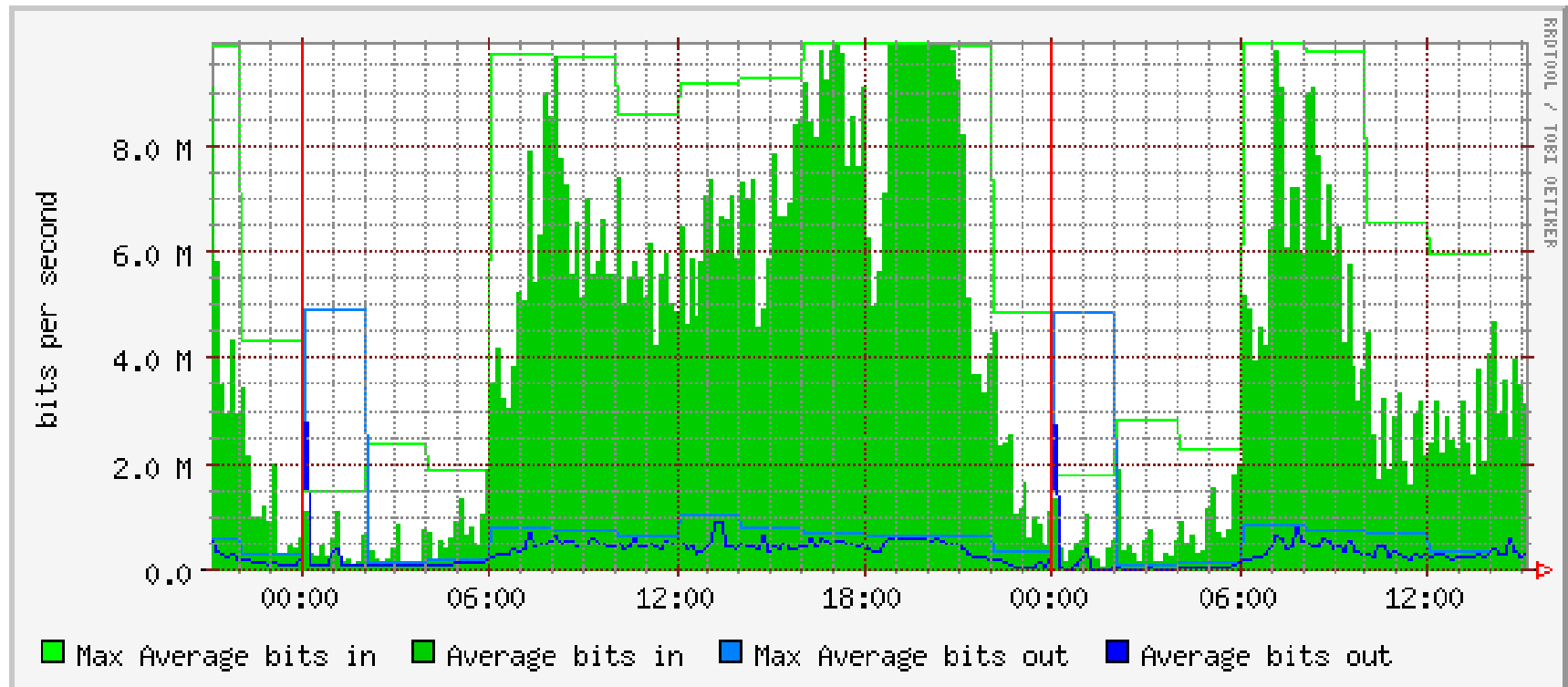
Nr.	Nimi
Lindude erakond	
130	Jaan Harakas
131	Tuudur Tuulelind-Kelam
Üksikkandidaadid	
168	Joosefiina-Madeleen Korsakova

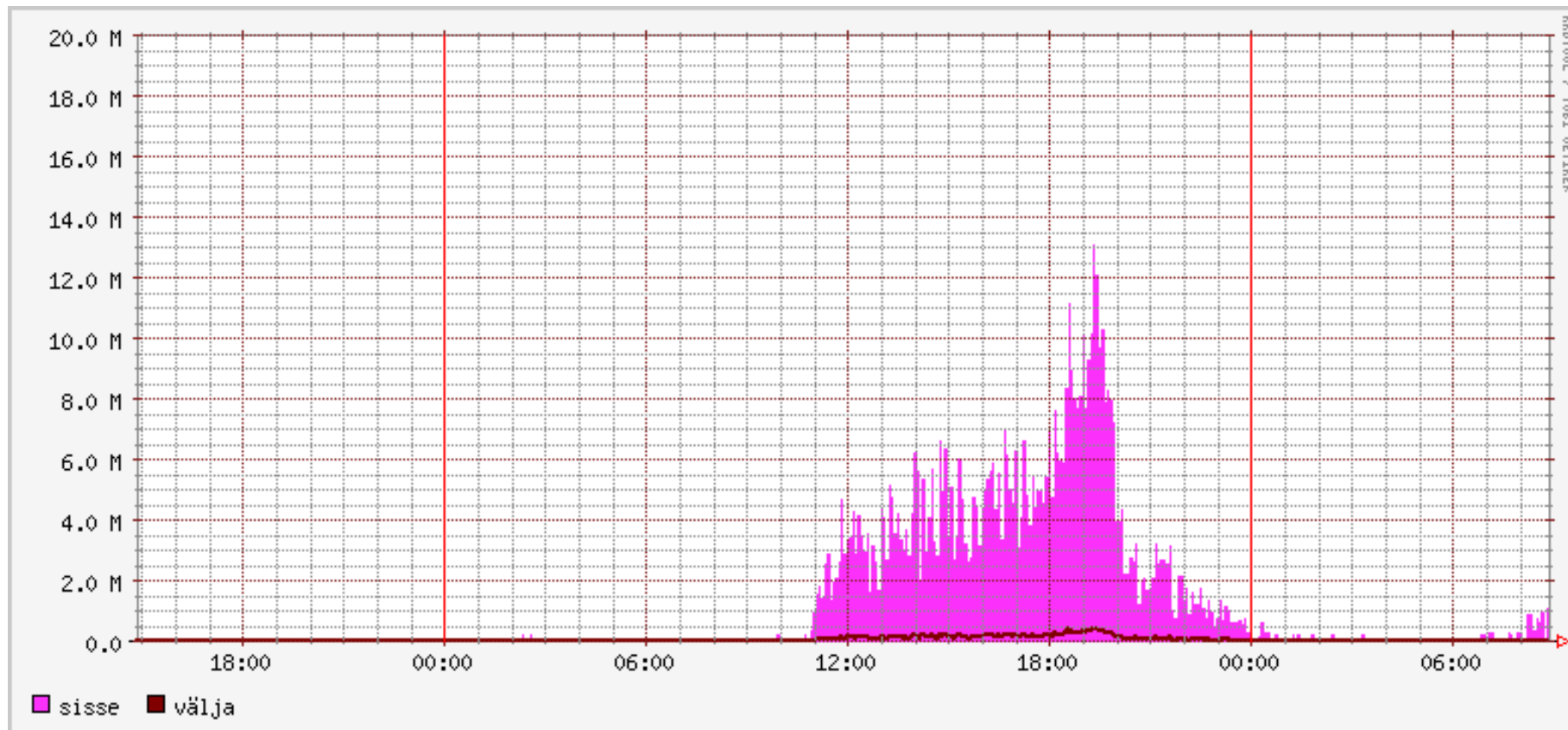
Resultaadid 2007 (2005)

- I-hääletajaid: 30 275 (9 317)
- I-hääli: 31 061 (9 681)
- ID-kaardi esmakasutajad: 11 894 (5 774)
- I-hääletajate osakaal eelhääletajatest: 18%
(7%)
- Sertifikaatide uuendus 3 päeva jooksul: 5994

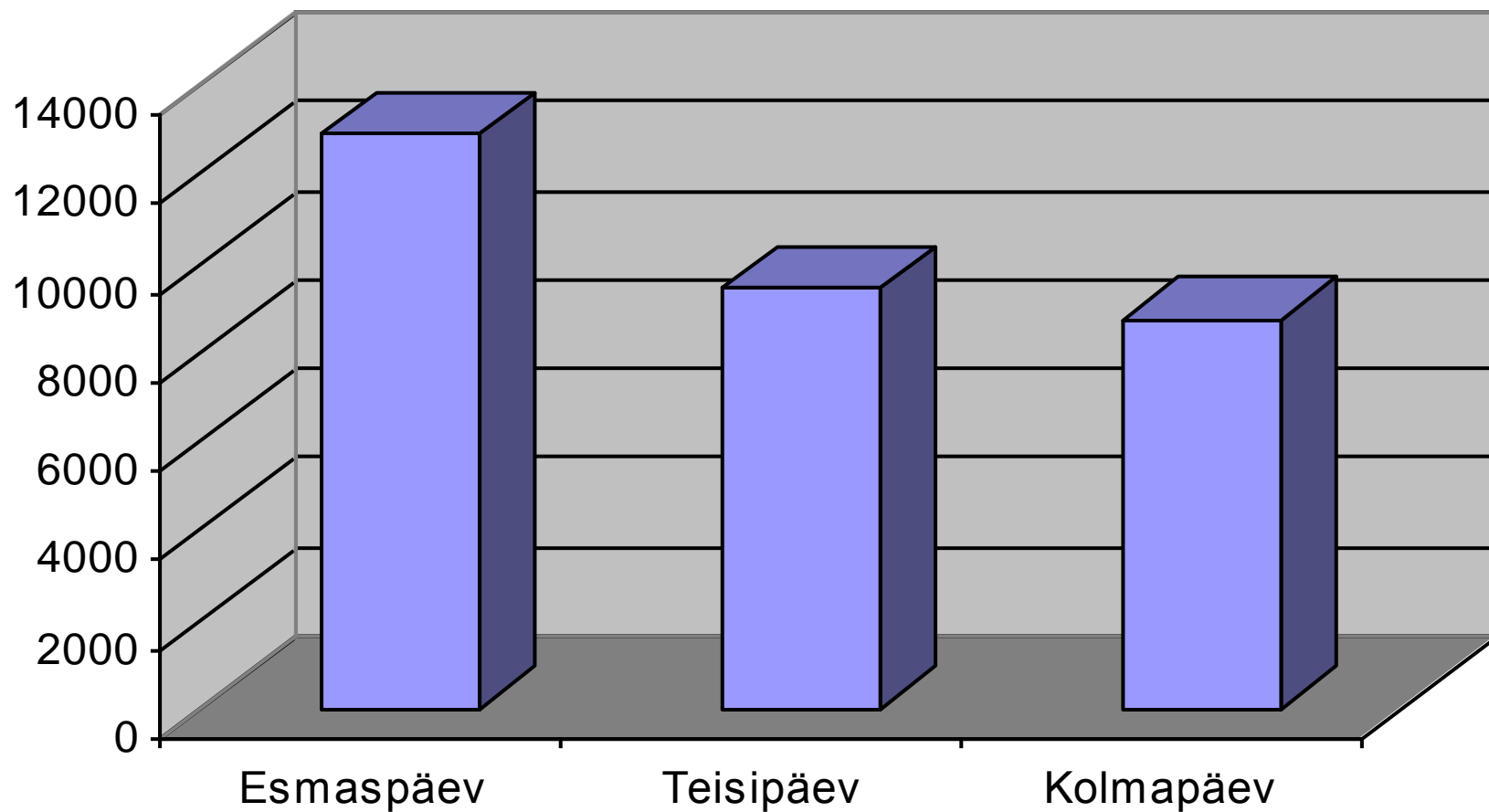
SK liiklus T-K

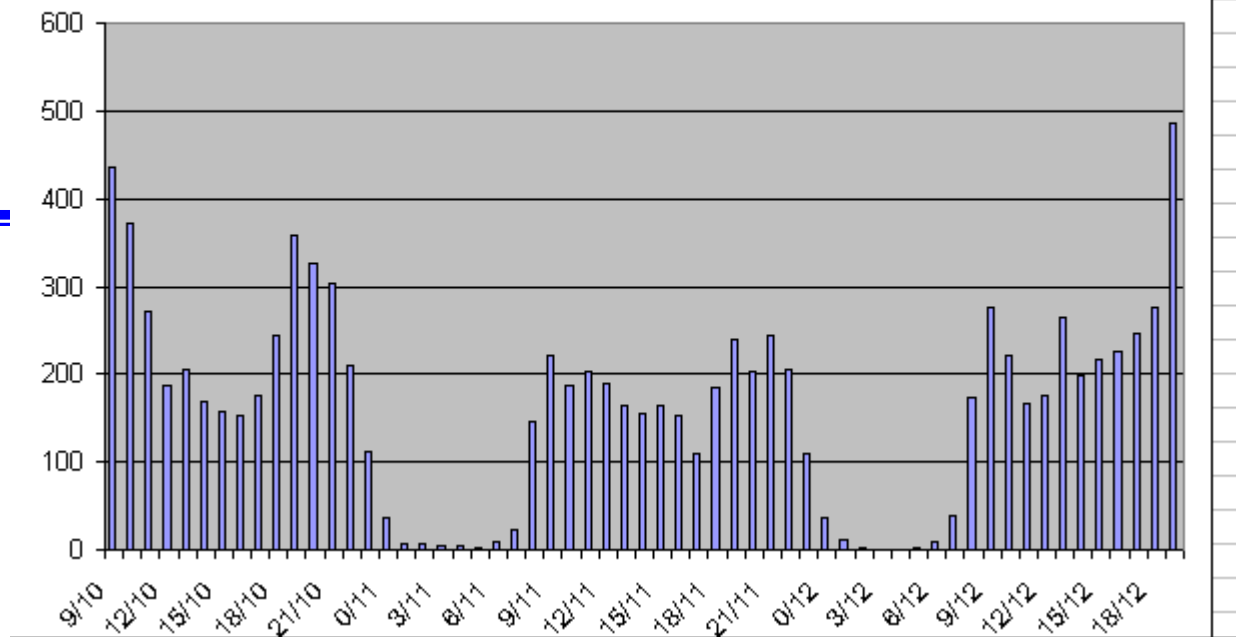
RIA liiklus K

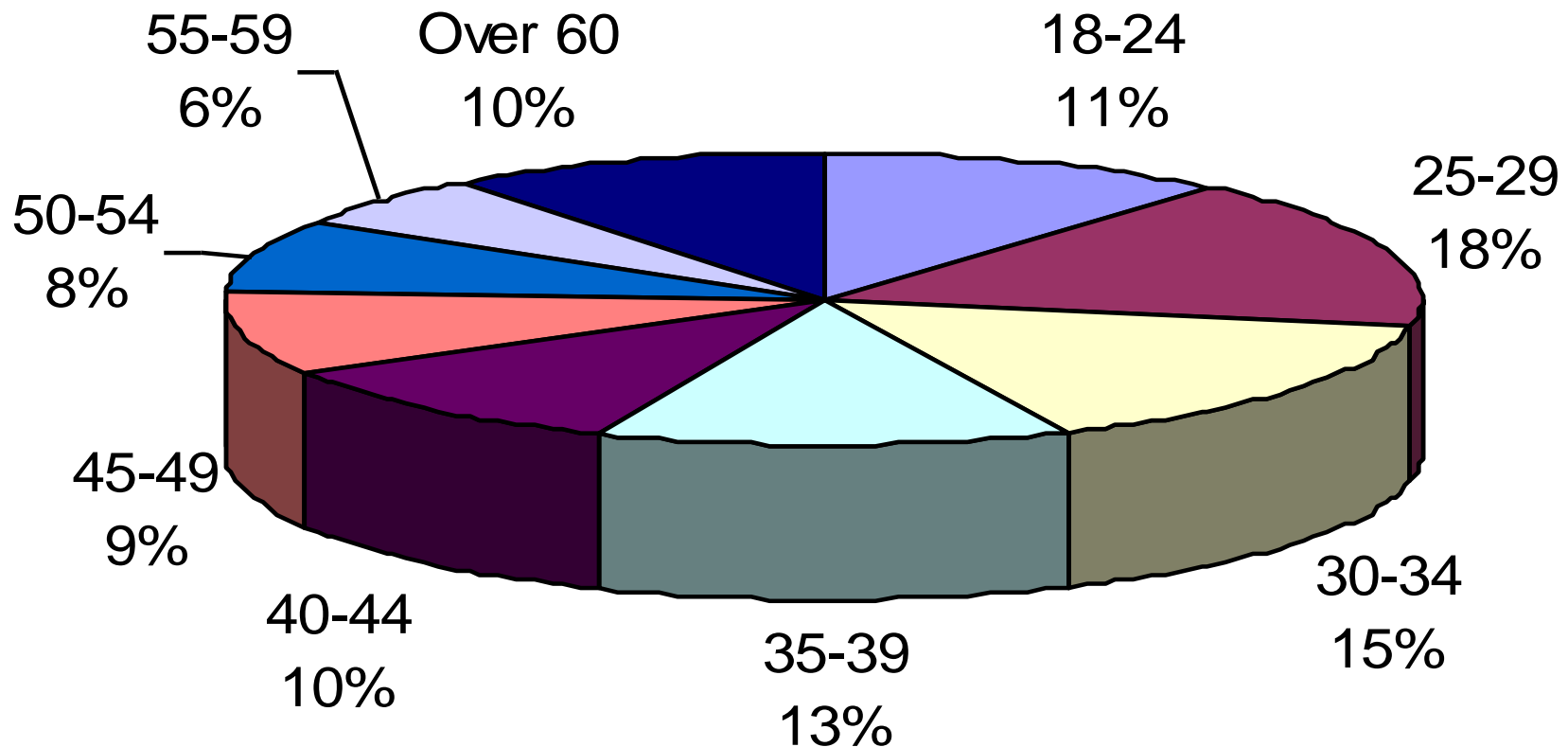
Päevane aktiivsus

Municipal elections 2005

Kui vana on i-hääletaja ?

Arendus 2008

- Uued sisemised platvormid (Qt, Debian)
- Uued kasutaja platvormid (Mac Leopard, Windows Vista,...)
- Pimedatele sobivamaks
- Mobiil-ID turvauuring
- Mobiil-ID tugi ??
- (Jälle) koodiaudit

Kokkuvõtteks

- Süsteem on 99% OK ka täna kuid alati saab paremini
- Keskkond muutub pidevalt
- E-hääletanute tagasiside on äärmiselt kasulik
- Analüüsi ja õpi

Lisainformatsioon

www.valimised.ee

www.vvk.ee

val@riigikogu.ee